

NIKOLA BILOGRIVIĆ, *Katolička Crkva na području današnje Banjalučke biskupije do invazije Turaka*. Topološke i povijesne crtice. [Priredio A. Orlovac]. (Študia Vrhbosnensia 10), Sarajevo 1998, 24 u 16. cm, 336 (+8) str.

Knjiga je prema ocjeni priređivača završni tekst doktorske disertacije obranjene 1925. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Autor teksta je 1947. strijeljan a nije pronađen ni konačni tekst njegove disertacije, pa je očito priređivanje još potpuno nedovršenog teksta moralo biti mučan posao. No, nije sentimentalnost prema autoru, mučeniku, razlog pisanja o toj knjizi, već njezina nutarnja vrijednost. Istina nakon toliko godina znanstvena istraživanja su pokročila naprijed, iskrsele su na javu mnoge nepoznate povijesne činjenice koje su izmjenile i naše razumijevanje povijesti. Šteta da priređivač nije [u uglatim zgradama] dao u podnožnim bilješkama znanstvene rezultate novijih istraživanja. U svijetu je to već uobičajena praksa i knjiga bi zacijelo time dobila na znanstvenoj vrijednosti. No, čini mi se još važnijim, ona bi na taj način pružila ispravnija saznanja i običnim vjernicima banjalučke biskupije koji će za njom, vjerujem, rado posegnuti. Ipak taj nedostatak ublažavaju dodaci na kraju knjige. Priređivač je naime dodao popis arheoloških lokaliteta, koji bi mogli biti važni za poznavanje crkvene povijesti na području banjalučke biskupije, i glavnu literaturu, koja je objavljena nakon 1925., što barem donekle olakšava čitatelju pristup novijim znanstvenim rezultatima.

Knjiga je opremljena sa pet zemljovida te kazalima mjesta i osoba što olakšava snalaženje. Usprkos tome što se objavljuje nakon nekoliko desetljeća, poslije nego što je napisana, Bilogrivićeva monografija je, ovako izvrsno priređena za tisak, zbog svoje dokumentiranosti i danas vrijedno djelo.

Vicko Kapitanović, ofm

* * *

Smokvički zbornik (urednici: Stanko Lasić i Miljenko Foretić), Smokvica 1998, 23x 16 cm 397 (+3) str. ilustr.

Naselje Smokvica mnogima koji su prošli Korčulom zapelo je za oko po prekrasnom krajoliku, bogatom zelenilu koje ga okružuje i uredno obrađenom zemljištu, naročito vinogradima. Drugi ga možda poznaju samo po čuvenim vinima pošipu i rukatcu. Opsežni zbornik o Smokvici iznosi nam pred oči mnoge druge vrijednosti, koje su zacijelo čak i mnogim Smokvičanima do objavljivanja ovog zbornika bile nepoznate.

Zbornik je zajedničko djelo više od dvadesetak suradnika, od kojih je velik dio poznat i priznat u znanstvenim krugovima Hrvatske. Prema sadržaju priloga podijeljen je na nekoliko dijelova. Prvi dio donosi priloge o arheološkoj topografiji smokvičke općine, najstarijim vijestima o Smokvici iz Korčulanskog statuta, o povijesnim korijenima općine i dva opširnija priloga o novijoj smokvičkoj povijesti. Drugi je dio posvećen crkvenoj i kulturnoj povijesti, naročito vrednovanju srednjovjekovnih crkava,